

Temeljem članka 43. stavak 1. točka 4. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće uporabe ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), a u svezi s člankom IX 5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalni ministar zdravstva, u sporazumu s federalnim ministrom trgovine, donosi

PRAVILNIK

O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI DIJETETSKIH NAMIRNICA KOJE SE MOGU STAVLJATI U PROMET

Članak 1.

Dijetetske namirnice, koje se stavljaju u promet, moraju po zdravstvenoj ispravnosti odgovarati uvjetima propisanim ovim pravilnikom.

Članak 2.

Dijetetske namirnice, u smislu ovog pravilnika, su namirnice za posebne prehrambene potrebe, a koje se zbog svog posebnog sastava ili procesa proizvodnje razlikuju od namirnica uobičajenog sastava.

Dijetetske namirnice iz stavka 1. ovog članka namijenjene su:

- a) prehrani zdrave dojenčadi i male djece;
- b) osobama kod kojih je poremećen proces probave ili metabolizma;
- c) osobama koje se nalaze u posebnim fiziološkim stanjima i kod kojih je potrebno postići posebno djelovanje kontroliranim unosom određenih sastojaka namirnica.

Članak 3.

Dijetetske namirnice prema članku 1. ovoga pravilnika su:

1. Dječija hrana
2. Namirnice sa smanjenom količinom laktoze i namirnice bez laktoze
3. Namirnice sa smanjenom količinom ili vrlo smanjenom količinom nutrija, uključivo i dijetetsku sol sa smanjenom količinom natrija ili bez natrija
4. Namirnice sa smanjenom ili povećanom količinom bjelančevina i/ili izmijenjenim sastavom bjelančevina
5. Namirnice bez glutena
6. Namirnice sa smanjenom ili povećanom količinom ugljikohidrata i/ili izmijenjenim sastavom ugljikohidrata
7. Namirnice obogaćene vitaminima, mineralnim tvarima i ostalim biološki vrijednim tvarima
8. Osvježavajuća bezalkoholna pića s povećanom količinom kofeina i drugim dodacima i aditivima
9. Namirnice sa smanjenom ili povećanom energetskom vrijednosti
10. Namirnice obogaćene dijetalnim vlaknima
11. Namirnice sa smanjenom i/ili izmijenjenom količinom masnoća posebno kolesterola
12. Namirnice za posebnu medicinsku namjenu
13. Namirnice namijenjene osobama oboljelim od šećerne bolesti
14. Zamjene za šećer (saharozu) i umjetna sladila
15. Nadomjesci i dodaci prehrani
16. Dodaci prehrani sportaša
17. Ostale dijetetske namirnice u smislu članka 2. ovoga pravilnika.

Članak 4.

U proizvodnji dijetetskih namirnica, koje nisu dječija hrana, mogu se koristiti aditivi kako je propisano pravilnikom o prehrambenim aditivima i pravilnikom o kakvoći za istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava.

Dijetetske namirnice, koje nisu dječija hrana glede mikrobioloških i kemijskih onečišćenja, moraju zadovoljavati propisane uvjete o zdravstvenoj ispravnosti istovrsnih namirnica i aditiva uobičajenog sastava.

Članak 5.

Sirovine, vitamini i mineralne tvari koje se koriste u proizvodnji dijetetskih namirnica moraju glede zdravstvene

ispravnosti i sastava odgovarati uvjetima propisanim u odgovarajućim pravilnicima i standardima.

Članak 6.

Senzorska svojstva moraju biti svojstvena za sirovine od kojih je dijetetska namirnica proizvedena, ili svojstvena za istovrsnu ili sličnu namirnicu uobičajenog sastava.

Članak 7.

Dijetetske se namirnice mogu stavljati u promet u originalnom pakiranju proizvođača. Na svakom pakiranju mora biti otiskana oznaka "Dijetetski proizvod".

Ako nije ovim pravilnikom drugačije propisano na originalnom pakiranju svake dijetetske namirnice moraju biti sljedeći podaci:

1. Naziv i namjena proizvoda
2. Tvrtka odnosno ime i sjedište proizvođača
3. Datum do kojeg se proizvod može rabiti i kontrolni broj proizvođača
4. Neto količina (masa, volumen) proizvoda
5. Sastojci proizvoda po opadajućim vrijednostima uključujući vrstu i/ili skupinu rabljenih prehrambenih aditiva sa E brojem
6. Kemijski sastav proizvoda u 100 g (100 ml) ili u drugoj prikladnoj količini (bjelančevine, ugljikohidrati, šećerne masti, zasićene masne kiseline, kolesterol, dijetetska vlakna, natrij, vitamini i minerali). Vitamini i minerali moraju biti navedeni u zajedničkoj skupini, a njihova sadržina u količini namirnice koje se po preporuci koristi tijekom dana, mora se izraziti i kao postotak dnevno preporučene količine.
7. Vrsta, količina i podrijetlo sastojaka koji proizvodu daju dijetetska svojstva
8. Energetska vrijednost u 100 g proizvoda ili obroci u kcal i kJ, osim kod namirnica kod kojih je energetska vrijednost vrlo niska ili nije bitna za učinkovitost koja se želi stjecati uporabom ovih namirnica
9. Broj obroka i količina pojedinih obroka
10. Naputak o načinu uporabe i načinu čuvanja.

Obveze se deklariranja pojedinih sastojaka iz stavka 6. ovoga članka ne odnose na sastojke koji nisu nazočni u namirnici.

Dopušteno je odstupanje od označenih neto količina pojedinih originalnih pakiranja u granicama propisanim za istovrsnu namirnicu uobičajenog sastava.

Dopušteno je odstupanje sastava od količina navedenih u deklaraciji ovisno o prirodnom sastavu sirovina.

Proizvod mase ispod 100 g može imati skraćenu deliraciju, koja mora sadržavati podatke iz stavka 2. točke 1-8. ovoga članka, s time da cjelovita deklaracija iz stavka ovoga članka mora biti na zbirnom pakiranju.

Deklaracija mora biti uočljiva, jasna, čitka i napisana na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

DJEČIJA HRANA

Članak 8.

Pod dječijom se hranom u smislu ovoga pravilnika podrazumijeva hrana za dojenčad (djeca do 12 mjeseci) i hrana za malu djecu (djeca 1-3 godine).

Članak 9.

Dječija hrana mora sadržavati prehrambene tvari u određenoj količini i u određenom odnosu prema fiziološkim potrebama dojenčadi i male djece.

Namirnice iz stavka 1. ovog članka moraju biti proizvedene na način da omogućavaju zadovoljavajući stupanj probavljivosti i fiziološkog iskorištavanja u organizmu.

Članak 10.

Ako za pojedine vrste dječije hrane ovim pravilnikom nije drukčije propisano, zabranjeno je:

- dodavanje umjetnih bojila
- konzerviranje kemijskim, ionizirajućim ili ultrazvučnim zračenjem
- zaslađivanje umjetnim sladilima
- dodavanje stabilizatora, antioksidansa, aromemulgatora, biološki aktivnih supstancija i drugih kemijskih sredstava.

Članak 11.

Dječija hrana može se proizvoditi od:

1. mlijeka, mliječnih proizvoda i pojedinih mliječnih sastojaka
2. bjelančevina biljnog podrijetla
3. žitarica, proizvoda od žitarica, te soje
4. mesa, ribe i jaja, bjelančevina i proizvoda bogatih bjelančevinama
5. ulja, hidriranih ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla
6. voća, povrća i njihovih preradevina
7. meda, šećera i drugih prirodnih sredstava za zaslađivanje, te proizvoda od kakao zrna
8. dviju ili više sirovina iz točaka 1-7. ovog stavka.

Dječija hrana može se proizvoditi u tekućem, kašastom, osušenom i pečenom obliku.

Dječijoj hrani mogu se dodavati vitamini, mineralne tvari i aminokiseline, te određeni dodaci propisani u Listama dopuštenih prehrambenih dodataka za dječiju hranu, koje su tiskane uz ovaj pravilnik.

Članak 12.

Dječija hrana proizvedena iz kuhanih i osušenih ili na drugi prikladan način pripremljenih žitarica (kukuruz, pšenice, ječma, zobi, riže i dr.) i proizvoda od žitarica, ne smije sadržavati sredstva za ljuštenje i poliranje.

Količina mineralnih tvari neotopivih u solnoj kiselini ne smije biti veća od 0,1% proizvoda.

U pečenim proizvodima količina u vodi topivih ugljikohidrata nastalih razgradnjom škroba u procesu pečenja ili enzimatskom razgradnjom, ne smije biti manje od 12%.

Udio vode u proizvodima koji se koriste kao dječija hrana ne smije biti veći od:

- 5% u keksu i srodnim proizvodima
- 2,6% u mlijeku u prahu
- 3,7% u hrani s povrćem koja se brzo priprema i drugim dehidriranim proizvodima.

Članak 13.

Hrana za dojenčad koja se stavlja u promet radi zamjene majčino mlijeka ne smije sadržavati u gotovom obroku više od:

- olova 0,020 mg/kg
- kadmija 0,007 mg/kg
- žive 0,005 mg/kg
- arsena 0,015 mg/kg

Dječija hrana proizvedena iz povrća, mesa, žitarica i proizvoda iz žitarica smije sadržavati teške metale u količinama dopuštenim za slične namirnice uobičajenog sastava.

Članak 14.

Dječija hrana namijenjena prehrani dojenčadi i male djece glede mikrobiološke ispravnosti, kao originalni tvornički proizvodi moraju udovoljavati ovim uvjetima:

- a) dehidrirana dječija hrana koja se ne kuha prije uporabe mora udovoljavati sljedećim zahtjevima:
 Ukupni broj kolonija aerobnih bakterija (izoliranih pri 32° C) $\leq 10^4$ /g
 Bacillus cereus $\leq 5 \times 10^2$
 Sulfitreducirajuće klostridije ≤ 50 /g
 Staphylococcus aureus ≤ 1 /g
 Echerichia coli ≤ 1 /g
 Salmonella vrste odsutne u 50 g
 Broj kolonija plijesni $\leq 10^2$ /g
- b) Gotova dječija hrana u tekućem ili kašastom obliku u hermetički zatvorenim posudama poslije izakubacije u trajanju od 7 dana na temperaturi od 37 °C mora zadržati nepromijenjena fizikalna, kemijska i senzorska svojstva, a u 1 g uzorka nacijepljenog na gojilištu za aerobe i anaerobe ne smije biti porasta mikroorganizama.

Članak 15.

Dječija hrana namijenjena prehrani dojenčadi i male djece koja je pripremljena od mlijeka ili je mlijeko osnovni sastojak ili je izrađena od žitarica i proizvoda od žitarica s dodatkom voća, povrća ili mesa, može se stavljeti u promet samo ako ostaci pesticida računato za obrok u kojem se daju djeci ne premašuje 1/10 količine dopuštene propisima o zdravstvenoj ispravnosti za istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava.

Članak 16.

Hrana, koja služi za prehranu dojenčadi mlađe od tri mjeseca, ne smije sadržavati nitrata više od 50 mg (izraženo kao nitritni ion), a udio nitrata ne smije biti veći od 0,1 mg (izraženo kao nitritni ion) računato na jedan kilogram gotovog obroka pripremljenog za uporabu.

Hrana, koja služi za prehranu dojenčadi iznad tri mjeseca, kao i za malu djecu do tri godine starosti, ne smije sadržavati tripične inhibitore (iz uljarica i leguminoza), udio nitrata ne smije biti veći od 100 mg (izraženo kao nitratni ion), a udio nitrata (izraženo kao nitritni ion), ne smije biti veći od 0,2 mg računato na kilogram gotovog obroka pripremljenog za uporabu.

Hrana, za djecu stariju od tri mjeseca, proizvedena od povrća, smije sadržavati najviše 250 mg nitrata (izraženo kao nitratni ion), odnosno 2 mg nitrata (izraženo kao nitritni ion), računato na kilogram gotovog obroka pripremljenog za uporabu.

Članak 17.

Hrana za dojenčad je hrana koja služi kao potpuna zamjena za majčino mlijeko ili zamjena za jedan ili više mliječnih obroka.

U hranu za dojenčad spadaju:

- hrana za nedonoščad
- hrana za dojenčad u dobi prvih četiri do šest mjeseci starosti (infant formula)
- hrana za dojenčad od četiri mjeseca starosti nadalje (prijelazna hrana)
- dječija hrana koja služi za prehranu dojenčadi kao zamjena za jedan ili više mliječnih obroka.

Hrana za dojenčad koja se uzima u tekućem obliku, ne smije sadržavati krupnije netopljive čestice (grudice i sl.) i mora biti proizvedena tako da se može lako pripremati i bez teškoća prolaziti kroz otvor sisaljki.

Članak 18.

Hrana za nedonoščad je kompletna hrana čiji sastav mora odgovarati posebnim prehrambenim zahtjevima za prehranu ove skupine djece.

Članak 19.

Hrana, za dojenčad u dobi prvih četiri do šest mjeseci starosti (infant formula), proizvodi se iz bjelančevina kravljeg mlijeka i/ili ostalih visokovrijednih bjelančevina životinjskog ili biljnog podrijetla, čiji kemijski indeks mora biti najmanje 80% bjelančevina majčino mlijeka.

Hrana, za dojenčad iznad četiri mjeseca starosti (prijelazna hrana), proizvodi se iz bjelančevina kravljeg mlijeka ili ostalih visokovrijednih bjelančevina životinjskog ili biljnog podrijetla, čiji kemijski indeks mora biti najmanje 80% bjelančevina kazeina.

Kao izvor bjelančevina biljnog podrijetla u hrani za dojenčad, mogu se koristiti izolirane bjelančevine soje.

Hrana za dojenčad na bazi izoliranih bjelančevina soje može sadržavati najmanje 0,29 mg (1,8 mikromola)/100 kJ ili 1,2 mg (75 mikromola)/100 kcal L-karnitina.

Sadržaj metionina mora biti najmanje kao u bjelančevina mlijeka.

Članak 20.

Hrana za dojenčad koja se stavlja u promet, kao zamjena za majčino mlijeko, mora sadržavati:
 na 100 kJ na 100 kcal

	na 100 kJ		na 100 kcal	
	min.	max.	min.	max.
bjelančevine, g	0,43	0,7	1,8	3,0
masti, g	0,8	1,5	3,3	6,5
ugljikohidrati, g	1,7	3,4	7,0	14,0

Sadržaj miristinske i laurinske kiseline u hrani za dojenčad iz stavka 1. ovog članka, ne smije biti veći od 15% ukupnog sadržaja masnoća, a sadržaj linolne kiseline u obliku gliceridilinoleata, mora iznositi 70-285 mg/100 kJ ili 300-1200 mg/100 kcal.

Чланак 21.

U proizvodnji hrane za dojenčad dozvoljena je uporaba laktoze, maltoze, saharoze, dekstrin-maltoze, glukoznog sirupa ili suhog glukoznog sirupa, kao i bezglutensko predkuhanog ili želatiniranog škroba.

Чланак 22.

Sadržina laktoze u hrani za dojenčad u dobi prvih četiri do šest mjeseci mora iznositi najmanje 0,85 g/100 kJ ili 3,5 g/100 kcal, dok u hrani za dojenčad iznad četiri do šest mjeseci starosti sadržina laktoze mora biti najmanje 0,45 g/100 kJ ili 1,8 g/100 kcal.

Vrijednosti se ne odnose na hranu za dojenčad u kojoj bjelančevine izolata soje čine više od 50% ukupne sadržine bjelančevina.

Sadržina saharoze u proizvodima iz stavka 1. ovog članka može biti najviše 30% od ukupne količine ugljikohidrata, a sadržina predkuhanog ili želatiniziranog škroba može iznositi najviše 2 g/100 ml obroka ili 30% od ukupne sadržine ugljikohidrata.

U proizvodnji hrane za dojenčad iznad četiri do šest mjeseci starosti mogu se koristiti fruktoza i med, i to najviše 20% od ukupnih ugljikohidrata, pojedinačno ili ukupno sa saharozom.

Чланак 23.

Energetska vrijednost hrane za dojenčad, koja služi kao zamjena za majčino mlijeko, kao i prijelazna hrana, u pripremljenom gotovom obroku mora biti 250-315 kJ/100 ml ili 60-75 kcal/100 ml.

Sadržina bjelančevina mlijeka izračunava se iz sadržine dušika x 638 a sadržina bjelančevina izolata soje iz sadržine dušika x 625.

Чланак 24.

Hrana, za prehranu dojenčadi u dobi prvih četiri do šest mjeseci starosti, koja se stavlja u promet radi zamjene majčina mlijeka, mora sadržavati ove količine vitamina i mineralnih tvari:

a) vitamina

na 100 kJ na 100 kcal

	min.	max.	min.	max
1. Vitamin A, mg RE	14	43	60	180
(1) ili i. j.	47	143	200	600
2. Vitamin D, mg (2)	0,25	0,65	1	2,5
3. Tiamin, mg	10	-	40	-
4. Ribofavin, mg	14	-	60	-
5. Nikotinamid, mg NE (3)	60	-	250	-
6. Pantotensta kis., mg	70	-	300	-
7. Vitamin B6, mg	9	-	35	-
8. Biotin, mg	0,4	-	1,5	-
9. Folna kis., mg	1	-	4	-
10. Vitamin B, i, mg	0,025	-	0,1	-
11. Vitamin C, mg	1,9	-	8	-
12. Vitamin K, mg	1	-	4	-
13. Vitamin E, mg	0,1	-	0,5	-

alfa-Te (4) odnosno

0,5/g 0,5/g

polinezasićenih masnih kiselina

izraženo kao linolna kiselina

- 1 RE = retinol ekvivalent = 1 mg retiriola ili 6 mg beta karotena = 3,33 i. j. vitamina A
- 2 u obliku kolekalciferola: 10 mg = 400 i. j. vitamina D
- 3 NE = niacin ekvivalent = mg nikotinske kiseline + mg triptofana/60
- 4 alfa-TE = d-alfa-tokoferol ekvivalent = 1 mg d-alfa-tokoferola

* ^{1/} Granice se odnose na proizvode s dodanim željezom

b) mineralne tvari

na 100 kJ na 100 kcal

	min.	max.	min.	max
Natrij, mg	5	14	20	60
Kalij, mg	15	35	60	145
Kloridi, mg	12	29	50	125
Kalcij, mg	12	-	50	-
Fosfor, mg	6	22	25	90
Magnezij, mg	1,2	3,6	5	15
Željezo ^{1/} , mg	0,12	0,36	0,5	1,5
Cink, mg	0,12	0,36	0,5	1,5
Bakar, mg	4,8	19	20	80
Jod, mg	1,2	-	5	-

Hrani, za dojenčad koja se rabi do četiri mjeseca starosti, ne mora se dodavati željezo.

Maseni odnos kalcija i fosfora ne smije biti manji od 1,2:1 ni veći od 2,0:1.

Vitamini i mineralne tvari moraju se dodavati u oblicima navedenim u "Listi dozvoljenih oblika vitamina i mineralnih tvari za dječiju hranu" koja je tiskana uz ovaj pravilnik.

Hrana, za dojenčad iznad četiri do šest mjeseci starosti, mora sadržavati vitamine A, D, E i C u količinama navedenim u prethodnoj tablici.

Hrana, za dojenčad iznad četiri do šest mjeseci starosti, mora sadržavati željeza 0,025-0,50 mg/100 kJ (1-2 mg/100 kcal) i joda najmanje 1,2 mg/100 kJ (5 mg/100 kcal) te cinka najmanje 0,12 mg/100 kJ (0,5 mg/100 kcal) u proizvodima na bazi kravljeg mlijeka, odnosno 0,18 mg/100 kJ (0,75 mg/100 kcal) za proizvode na bazi izoliranih bjelančevina soje.

Чланак 25.

Ako hrana za dojenčad ne sadržava neku od propisanih tvari ili je ne sadržava u određenoj količini, na deklaraciji na originalnom pakiranju na istaknutom mjestu mora stajati upozorenje da se dotični proizvod ne može rabiti kao jedini izvor hranjivih tvari, te da se prehrana dojenčadi mora dopuniti sastojcima koji nedostaju u proizvodu.

OSTALE DIJETETSKJE NAMIRNICE

Чланак 26.

Namirnice sa smanjenom količinom laktoze su namirnice koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava sadržavaju 50% manju količinu laktoze, odnosno najviše 2 g laktoze u 100 g suhe tvari proizvoda.

Namirnice bez laktoze su namirnice koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava sadržavaju najviše do 5 mg laktoze u 100 g suhe tvari proizvoda.

Pod namirnicama uobičajenog sastava smatraju se namirnice čiji je sastav propisan u pravilniku o kakvoći za odgovarajuću namirnicu.

Чланак 27.

Namirnice sa smanjenom količinom natrija su namirnice koje su proizvedene bez dodatka natrijevih soli, a sadržina natrija ne smije biti veća od 120 mg/100 g gotovog obroka.

Namirnice sa vrlo smanjenom količinom natrija su namirnice koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava ne sadržavaju natrija više od 40 mg/100 g gotovog obroka.

Namirnice bez natrija su namirnice koje sadržavaju manje od 5 mg/100 g gotovog obroka natrija.

Чланак 28.

Osim podataka iz članka 7. ovog pravilnika, deklaracija namirnica sa smanjenom količinom natrija, vrlo smanjenom količinom natrija, kao i namirnica bez natrija, mora sadržavati i podatak o udjelu natrija u mg/100 g gotovog obroka.

Članak 29.

Pod nazivom "zamjena za kuhinjsku sol" smatra se namirnica dobivena od tvari navedenih u "Listi dopuštenih dodataka u zamjenama za kuhinjsku sol", koja je tiskana uz ovaj pravilnik.

Tvari navedene u Listi iz stavka 1. ovog članka mogu se rabiti pojedinačno ili u smjesi, a po čistoći moraju odgovarati uvjetima propisanim u čl. 4. i 5. ovog pravilnika.

Članak 30.

Količina natrija u "zamjenama za kuhinjsku sol" ne smije biti veća od 120 mh/100 g "zamjene za kuhinjsku sol".

Kao sredstvo protiv zgrudnjavanja u "zamjenama za kuhinjsku sol" može se dodavati silicijev dioksid ili kalcijev silikat u količini najviše od 1% pojedinačno ili u kombinaciji.

"Zamjeni za kuhinjsku sol" može se dodavati jod u obliku kalijeva jodida, u količini propisanoj za kuhinjsku sol.

Članak 31.

Deklaracija "zamjena za kuhinjsku sol" mora sadržavati podatak o sadržini kationa u mg kationa na 100 g proizvoda.

Deklaracija namirnica proizvedenih sa "zamjenom za kuhinjsku sol" mora sadržavati podatak o vrsti i količini tvari koja je rabljena kao zamjena za kuhinjsku sol, izražena u mg/100 g namirnice.

Članak 32.

Dijetetske namirnice sa smanjenom količinom bjelanjčevina su one namirnice koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava sadržavaju najmanje 50% manje bjelanjčevina, odnosno ako u 100 g suhe tvari proizvoda sadržavaju najviše 1 g bjelanjčevina.

Pod dijetetskim namirnicama s povećanom količinom bjelanjčevina smatraju se namirnice koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava sadržavaju najmanje 50% više bjelanjčevina odnosno ako u 100 g suhe tvari proizvoda sadržavaju najmanje 10 g bjelanjčevina.

Članak 33.

Dijetetske namirnice namijenjene prehrani osoba s crijevnim poremećajima koji su uzrokovani glutenom, moraju biti proizvedene od žitarica ili mješavina žitarica koje ne sadržavaju gluten ili je gluten iz njih odstranjen, kao i kod ostalih sirovina koje ne sadržavaju gluten.

Dijetetske namirnice bez glutena mogu se proizvoditi iz žitarica kao pšenica, raž, ječam, zob ili tritikale iz kojih je gluten odstranjen prikladnim fizikalnim postupkom, tako da obradene žitarice ne smiju imati više od 0,05 g dušika računato na 100 g suhe tvari te žitarice, kao i drugih žitarica i sirovina koje prirodno ne sadržavaju gluten, kao npr. kukuruz, riža, heljda, proso, krumpir i dr.

Ako je namirnica bez glutena proizvedena od žitarica koje prirodno sadržavaju gluten, na etiketi proizvoda mora biti navedeno: "sadržava najviše 0,3% bjelanjčevina računato na suhu tvar".

Članak 34.

Namirnice sa smanjenom količinom ugljikohidrata su namirnice kod kojih je količina iskoristivih ugljikohidrata u gotovom proizvodu, u usporedbi s istovrsnom namirnicom uobičajenog sastava smanjen za najmanje 40%, a kod kruha, peciva, keksa i trajnih pekarskih proizvoda najmanje za 30%.

Namirnice s izmijenjenim ugljikohidratima su namirnice gdje je saharoza ili druge vrste šećera u usporedbi s istovrsnim ili srodnim namirnicama uobičajenog sastava potpuno zamijenjeni fruktozom ili kojom drugom zamjenom za šećere, sa ili bez dodatka umjetnih sredstava za zaslađivanje.

Namirnice bez šećera smatraju se namirnice iz kojih je u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice šećer uklonjen ili je potpuno zamijenjen sa zamjenama za šećer (saharozu) ili s umjetnim sredstvima za zaslađivanje, i u kojih sadržina šećera ne smije biti veći od 1 g/100 g suhe tvari proizvoda.

Namirnicama iz stavka 1. ovog članka mogu se dodavati modificirani škrobovi, zamjene za šećer (saharozu) i umjetna sredstva za zaslađivanje, čija je uporaba dopuštena posebnim propisom.

U deklaraciji ove vrste dijetetskih namirnica mora se navesti sadržina iskoristivih ugljikohidrata, zamjena za šećer i umjetnih sredstava za zaslađivanje u mjernim jedinicama.

Članak 35.

Dijetetske namirnice obogaćene vitaminima i/ili mineralnim tvarima su namirnice koje, u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava, sadržavaju najmanje 15% preporučenih dnevnih količina vitamina i/ili mineralnih tvari u obrocima predviđenim za dnevnu potrošnju.

Namirnicama iz stavka 1. ovog članka mogu se dodavati vitamini i mineralne tvari u količinama do tri puta većih vrijednosti od preporučene dnevne količine (3 RDA), a vitamin A i D ne više od preporučene dnevne količine (vitamin A 750 ug RE, vitamin D 10 ug).

Preporučene dnevne količine (RDA), vitamina i mineralnih tvari tiskane su u privitku ovoga pravilnika.

Članak 36.

Ako sadržina vitamina i/ili mineralnih tvari u dijetetskim namirnicama iz članka 35. iznosi najmanje 15% preporučenih dnevnih količina, ili ako im je sadržina jednaka preporučenim dnevnim količinama (1 RDA), takve namirnice mogu na deklaraciji nositi oznaku: "nadopunjuje dnevne potrebe vitamina i mineralnih tvari" uz obvezu da se navede na koje vitamine i minerale iz članka 35. to se odnosi.

Ako je sadržina vitamina i mineralnih tvari u namirnicama veća od preporučenih dnevnih količina (1-3 RDA), proizvod u deklaraciji može nositi oznaku: "proizvod se može koristiti kod posebnih fizioloških stanja vezanih za nedostatak vitamina/minerala".

Članak 37.

Pod osvježavajućim bezalkoholnim pićima s povećanom količinom kofeina i drugim dodacima i aditivima smatraju se namirnice kojima je dopušteno dodavati: do 320 mg kofeina, do 4.000 mg taurina, do 2.400 mg glukuronolaktona i do 200 mg inozitola, računato na 1 lit.

Namirnicama iz stavka 1. ovog članka mogu se dodavati vitamini u količinama do tri puta većim od preporučene dnevne količine (3 RDA), a vitamini A i D, ne više od preporučene dnevne količine (vitamin A 750 m RE, vitamin D 10 m), računato na originalno pakiranje.

U proizvodnji namirnica iz stavka 1. ovog članka mogu se rabiti sirovine i aditivi sukladno odredbama pravilnika o kakvoći za istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava.

U deklaraciji na proizvodu mora stajati i upozorenje: "Ne preporuča se osobama osjetljivim na kofein, oboljelim od šećerne bolesti, trudnicama i djeci, niti se preporuča miješati s alkoholom".

Članak 38.

Dijetetske namirnice smanjene energetske vrijednosti su namirnice kod kojih je energetska vrijednost, u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava, smanjena najmanje za 30%.

Namirnice iz stavka 1. ovog članka ne smiju sadržavati manji odnos vitamina i minerala od istovrsnih namirnica uobičajenog sastava.

Članak 39.

Dijetetske namirnice obogaćene dijetalnim vlaknima, su one namirnice koje sadržavaju, u odnosu na istovrsnu ili srodnu namirnicu uobičajenog sastava, više od 10% ukupnih vlakana, odnosno ako osiguravaju 3 g ukupnih vlakana po obroku.

Dijetetske namirnice visoko obogaćene vlaknima su namirnice, koje u odnosu na istovrsne ili srodne namirnice uobičajenog sastava, sadržavaju više od 20% ukupnih vlakana, odnosno ako osiguravaju 6 g ukupnih vlakana po obroku.

Kruh i pekarski proizvodi "obogaćeni vlaknima" moraju sadržavati vlakana koliko i brašna punog zrna žitarica iz kojeg su izrađeni.

Članak 40.

Dijetetskim namirnicama sa smanjenom sadržinom masnoća smatraju se namirnice koje sadržavaju najmanje 25% masnoće manje od istovrsnih ili srodnih namirnica uobičajenog sastava.

Dijetetske namirnice s ograničenim udjelom masnoća moraju sadržavati najmanje 50% masnoće manje od istovrsnih ili srodnih namirnica uobičajenog sastava.

Namirnice s izmijenjenim masnoćama su namirnice u kojima je udio standardnih masnoća zamijenjen fiziološki pogodnim

masnoćama kao i namirnice kojima su dodane Omega - 3 masne kiseline (DHA i EPA).

Namirnice sa smanjenom količinom kolesterola i namirnice koje sadrže kolesterola manje od 20 mg/100 g proizvoda, dok se pod namirnicama bez kolesterola smatraju namirnice koje sadržavaju kolesterola manje od 5 mg/100 g proizvoda.

Kao zamjena za masnoće mogu se koristiti škrobovi, modificirani škrobovi, bjelančevine u nativnom ili izmijenjenom obliku, te ugljikohidrati u nativnom ili izmijenjenom obliku koji proizvodu bitno ne mijenjaju senzorska svojstva.

Članak 41.

Pod namirnicama za posebnu medicinsku namjenu, podrazumijevaju se namirnice posebnog sastava ili posebno pripremljene namirnice, koje su namijenjene bolesnicima, a mogu se rabiti samo pod nadzorom doktora medicine.

Namirnice iz stavka 1. ovog članka namijenjene su za potpunu ili djelomičnu prehranu bolesnika koji su djelomično ili potpuno ograničeni da uzimaju, probavljaju, apsorbiraju ili metaboliziraju redovnu hranu ili njezine sastojke, ili koji imaju posebne medicinske zahtjeve koji se ne mogu podmiriti modifikacijama namirnica uobičajenog sastava, hrane za posebnu dijetetsku namjenu ili njihovom kombinacijom.

Namirnice iz st. 1. i 2. ovog članka bolesnici uzimaju normalnim putem ili putem sonde (enteralno), pod nadzorom zdravstvenih djelatnika.

Proizvodi iz stavka 1. ovoga članka su:

- nutritivno kompletne namirnice koje sadržavaju bjelančevine, masti i ugljikohidrate kao i dodane vitamine, minerale, elektrolite i druge biološki vrijedne sastojke,
- nutritivno nekompletne namirnice koje sadržavaju samo jedan ili više sastojaka navedenih pod a),
- namirnice za metaboličke (genetske i dr.) poremećaje,
- oralne rehidracijske otopine,
- namirnice za ostale bolesti i stanja (gastrointestinalne bolesti, alergije i dr.).

Članak 42.

Proizvođač je ili uvoznik dužan, prije stavljanja u promet namirnica za posebnu medicinsku namjenu, dostaviti Federalnom ministarstvu zdravstva, tekst na ambalaži jediničnog proizvoda i tekst naputka odnosno prospektu, ukoliko se prilaže uz proizvod, a po potrebi i podatke o izvršenom prethodnom ispitivanju.

Proizvodi iz stavka 1. ovoga članka moraju na ambalaži nositi tekst: "Proizvodi se mogu rabiti samo pod nadzorom doktora medicine."

Članak 43.

Dijetetske namirnice namijenjene prehrani osoba oboljelih od šećerne bolesti moraju odgovarati sljedećim uvjetima:

- sadržina masti ne smije biti veća od sadržine masti u istovrsnim ili srodnim namirnicama uobičajenog sastava;
- u proizvodnji ovih namirnica ne smije se dodavati glukoza, glukozni sirup, invertni šećer i disaharidi s time da se ovaj uvjet ne odnosi na šećere prirodno prisutne u namirnicama i sirovinama;
- laktoza se može koristiti samo kao nosač sredstava za zaslađivanje i to kao smjesa koja je najmanje 20 puta slada u odnosu na šećer;
- maltodekstrini se mogu koristiti u proizvodnji ove vrste namirnica samo kao nosač sredstava za zaslađivanje, a udio u proizvodu ne smije biti veći od 2% (m/m);
- namirnice proizvedene od žitarica (kruh, pecivo, tjestenina, kolači, keks i dr.) moraju imati za 30% manje brzo apsorbirajućih mono i disaharida, osim fruktoze od istovrsnih namirnica uobičajenog sastava.

U proizvodnji namirnica iz stavka 1. ovoga članka mogu se koristiti zamjene za šećer (saharozu) i umjetna sredstva za zaslađivanje iz čl. 45. i 46. ovoga pravilnika.

Količina dodane fruktoze, manitola i sorbitola ne smije utjecati na povećanje energetske vrijednosti prema istovrsnim ili srodnim namirnicama uobičajenog sastava.

Čimbenici za izračunavanje energetske vrijednosti tiskani su u prilogu ovoga pravilnika.

Članak 44.

Deklaracija dijetetskih namirnica namijenjenih prehrani osoba oboljelih od šećerne bolesti i deklaracija dijetetskih namirnica sa smanjenom količinom ugljikohidrata, osim podataka iz članka 7. ovog pravilnika, mora sadržavati i podatke o vrsti i količini rabljenih zamjena za šećer (saharozu), kao i napomenu da se takve namirnice preporučaju koristiti prema savjetu doktora medicine.

Članak 45.

Pod nazivom "zamjene za šećer (saharozu)" u smislu ovoga pravilnika mogu se stavljati u promet i rabiti u proizvodnji dijetetskih namirnica pojedinačno, ili u mješavini s dopuštenim umjetnim sredstvima za zaslađivanje, ovi proizvodi:

- fruktoza
- manitol
- sorbitol
- sorbitol sirup
- ksilitol
- izomatol
- mmalitol
- laktitol
- polidekstroza
- hidrogenirani škrobni sirup

U naputku za uporabu namirnica proizvedenih sa zamjenama za šećer, proizvođač je dužan navesti koja se količina te namirnice smije dnevno rabiti, da količina konzumiranog manitola ne bude veća od 12 g, a količina fruktoze i sorbitola 60 g pojedinačno ili zajedno u više obroka dnevno.

Članak 46.

Pod nazivom umjetna sredstva za zaslađivanje mogu se stavljati u promet i rabiti u proizvodnji dijetetskih namirnica, pojedinačno ili u mješavini ovi proizvodi:

- saharin
- kalijsaharinat
- natrijsaharinat
- kalcijaharinat
- kalcijciklamat
- natrij ciklamat
- kalijsiklamat
- aspartam
- kalijsaharinsulfam

Dnevna količina konzumiranog saharina (izraženog kao natrijeva sol) ne smije biti veća od 180 mg, ciklamata (izraženo kao ciklaminska kiselina) od 700 mg, aspartama od 2800 mg i kalijeva acesulfama veća od 1050 mg, računato na 70 kg tjelesne težine osoba koje koriste takve namirnice.

Iznimno iz stavka 2. ovog članka, dnevna količina saharina koju konzumiraju osobe oboljele od šećerne bolesti ne smije biti veća od 1000 mg.

U naputku za uporabu namirnica proizvedenih s umjetnim sredstvima za zaslađivanje, proizvođač mora navesti i količinu namirnica koja se smije konzumirati da se ispune uvjeti iz st. 2. i 3. ovoga članka.

Članak 47.

Nadomjesci hrani, koji se koriste u dijetama za mršavljenje ili za kontrolu težine, su industrijski pripravci koji služe kao nadomjesci za jedan ili više obroka u dnevnoj, ili kao cjelodnevna prehrana. Nadomjesci koji se koriste u zamjenu za sve obroke dnevne prehrane ne smiju imati manje od 800 kcal (3350 kJ), ni više od 1200 kcal (5020 kJ) po cjelodnevnom obroku.

Pojedini obroci koji se koriste kao zamjena dnevne prehrane moraju sadržavati približno 1/3 ili 1/4 ukupne energije tog proizvoda. Nadomjesci koji se uzimaju kao zamjena za jedan ili više obroka redovite dnevne prehrane, moraju sadržavati najmanje 200 kcal (835 kJ) i ne više od 400 kcal (1670 kJ) po obroku.

Udio proteina u ukupnoj energetske vrijednosti takvih proizvoda pripremljenih za uporabu mora biti najmanje 25% i najviše 50%. Ukupna količina proteina ne smije biti veća od 125 g dnevno. Za poboljšanje kvalitete proteina mogu se dodavati esencijalne amino kiseline samo u količinama koje su neophodne za određene dijete, i to samo u L-obliku osim DL-metionina.

Udio masnoća u energetske vrijednosti ne smije biti veći od 30%, a od toga najmanje 3% mora biti od linolne kiseline (u obliku glicerida). Količina vitamina i minerala u nadomjesecima

za kompletnu dnevnu prehranu mora iznositi najmanje 100% preporučenog dnevnog unosa.

Članak 48.

Pod prehranbenim dodacima podrazumijevaju se pojedinačni oblici ili mješavine hranjivih tvari, koje služe kao dodatak prehrani u smislu njezinog obogaćivanja ili se uzimaju direktno u koncentriranom obliku (vitamini, mineralne tvari, bjelančevine, aminokiseline, masne kiseline). Sadržina pojedinog sastojka u proizvodu koji se prema preporuci proizvođača koristi tijekom dana, ne može biti viši od 3 puta od preporučene dnevne količine, osim vitamina A i D koji se mogu koristiti samo u količinama do 1 RDA.

Pod prehranbenim dodacima podrazumijevaju se i zaštitna sredstva biljnog podrijetla (bioflavonoidi, karotenoidi, izoflavoni, glukozinolati) mliječno kisele bakterije (laktobacili i/ili bifidobakterije), prirodni enzimi i koenzimi.

Pod prehranbenim dodacima podrazumijevaju se i pripravci proizvedeni iz sirovina biljnog podrijetla, mješavine pčelinjih proizvoda i pčelinji proizvodi s dodacima ljekovitog bilja, uz uvjet da ne utječu na zdravstvenu ispravnost gotovog proizvoda.

Kao sirovine prehranbenih dodataka iz st. 1, 2. i 3. ovog članka, mogu se koristiti čiste supstancije biljnog podrijetla pojedinačno ili u smjesi, biljni sekundarni proizvodi i biljni pripravci.

Sirovine iz stavka 4. ovog članka mogu se koristiti svježe ili osušene cijele biljke ili njihovi dijelovi (list, korijen, plod, cvijet) i to samo onih biljnih vrsta koje se nalaze na Listi dozvoljenih ljekovitih biljnih vrsta koja se nalazu u privitku ovoga pravilnika.

Članak 49.

Pod dodacima prehrani sportaša podrazumijevaju se, pored tvari za obogaćivanje (vitamini, minerali, masne kiseline, proteini, aminokiseline), i pripravci navedeni u Listi prehranbenih dodataka za sportaše.

Članak 50.

Podnositelj zahtjeva za uvoz i/ili stavljanje u promet dodataka prehrani i pripravaka koji nisu pobliže određeni ovim pravilnikom, dostavlja Povjerenstvu za dodatke prehrani i druge pripreme Federalnog ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), sljedeće:

- proizvodnu dokumentaciju, koja uključuje: specifikaciju sirovina,
- proizvodni postupak i opis prostora za proizvodnju i skadištenje,
- naputak o korištenju,
- ograničenja za uporabu, ako postoje,
- analitičko izvješće Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine o zdravstvenoj ispravnosti pripravaka, te mišljenje o ispravnosti deklaracije pripravka,
- mišljenje i izvješća drugih znanstveno-istraživačkih ustanova, te druge podatke koje Povjerenstvo zatraži,
- preslik uplatnice za pokrivanje troškova registracijskog postupka.

Ako se pripravak uvozi u Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), potrebno je dostaviti da je pripravak registriran i da se nalazi u prometu u zemlji proizvođača.

Povjerenstvo može zatražiti od podnosioca zahtjeva i dokaz da je taj pripravak registriran i da se nalazi u prometu i u drugim državama.

Ako se pripravak proizvodi u Federaciji, potrebno je dostaviti suglasnost ovlaštenog tijela za poslove zdravstva o ispunjavanju minimalnih higijensko-tehničkih i sanitarnih uvjeta za proizvodnju pripravka, kao i suglasnost ovlaštenog tijela za poslove industrije o ispunjavanju minimalnih tehnološko-tehničkih uvjeta.

Članak 51.

Za utvrđivanje uvjeta za uvoz i/ili stavljanje u promet dodataka prehrani i pripravaka koji nisu pobliže određeni ovim pravilnikom, federalni ministar zdravstva rješenjem imenuje Povjerenstvo, temeljem čijeg mišljenja izdaje posebnu dozvolu.

Dozvola sadržava i mišljenje ovlaštenih i drugih stručnih institucija te rok važenja.

Rad povjerenstva iz stavka 1. ovog članka odvija se sukladno Poslovniku o radu.

Federalni ministar zdravstva propisuje visinu i način plaćanja troškova ostvarenih na ime usluga Povjerenstva.

Troškove iz stavka 4. ovog članka snosi podnositelj zahtjeva.

Povjerenstvo može razmatrati i zahtjeve s biljnim vrstama koje nisu na listi, ako one nisu jake učinkovitosti i ne izazivaju propratne pojave ili nepoželjne efekte.

Članak 52.

Dijetetske namirnice koje ovim pravilnikom nisu pobliže određene, mogu se staviti u promet, uz prethodno odobrenje federalnog ministra zdravstva.

U odobrenju iz stavka 1. ovoga članka, federalni ministar zdravstva određuje uvjete pod kojim će se obavljati stavljanje u promet tih namirnica.

Članak 53.

Namirnice proizvedene do dana stupanja na snagu ovoga pravilnika, mogu se stavljanje u promet, ako su proizvedene sukladno propisima o zdravstvenoj ispravnosti dijetetskih namirnica koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 54.

Povjerenstvo može zatražiti od ovlaštenih i drugih stručnih institucija provjeru identifikacije ljekovitih biljnih vrsta, sastava i količine aktivnih sastojaka dodataka prehrani, kao i mišljenje o njihovoj neškodljivosti.

Članak 55.

Prehranbeni dodaci mogu se prodavati u ljekarnama, drogerijama ili prodavaonicama namirnica.

Povjerenstvo može za svaki dodatak hrani utvrditi mjesto njegove prodaje.

Članak 56.

Ako je za uvoz, proizvodnju i/ili stavljanje u promet prehranbenih dodataka i dodataka prehrani sportaša, potrebna posebna dozvola federalnog ministra zdravstva iz članka 51. ovog pravilnika, prehranbeni dodaci i dodaci prehrani sportaša se ne mogu nalaziti u prometu na teritoriju Federacije, bez te dozvole.

Članak 57.

Uvoznik, odnosno proizvođač prehranbenog dodatka dužan je označiti na njegovom originalnom pakiranju klasu, broj, i datum izdavanja posebne dozvole federalnog ministra zdravstva iz članka 51. ovog pravilnika.

Članak 58.

Liste koje su priložene uz ovaj pravilnik čine njegov sastavni dio.

Članak 59.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena propisa koji su uređivali oblast zdravstvene ispravnosti dijetnih namirnica, kao i metode određivanja udjela nitrata u dječijoj hrani, a koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije do stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 59.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-163/04
19. siječnja 2004. godine
Sarajevo

Ministar
Tomo Lučić, v. r.

LISTA dopuštenih dodataka za dječiju hranu

Naziv dodatka i skupina	Dopuštena količina u 100 g gotovog obroka	
	Dječija hrana koja služi kao zamjena za majčino mlijeko	Ostala dječija hrana
1. ZGUŠNJIVAČI		
1.1. Gilar-guma (E 412)	0,1 g	
1.2. Brašno sjemena rogača (E 410)	0,1 g	
1.3. Diškrob-fosfat esterific. Na-trimetafosfatom ili fosfornim oksikloridom (E 1412)	0,5 g samo u proizvodima na bazi soje	6 g sam ili u komb.
1.4. Acetil diškrob-fosfat (E 1414)	2,5 g sam ili u komb. 6 g ili u komb.	
1.5. Fosfat-diškrob-škrob (E 1413)	2,5 g sam ili u komb. 6 g ili u komb.	
1.6. Hidroksipropil-škrob (E 1440)	2,5 g sam ili u komb. 6 g ili u komb.	
1.7. Acetil-diškrob-adipat (E 1422)		6 g sam ili u komb.
1.8. Diškrob glicerol (E 1411)		6 g sam ili u komb.
1.9. Acetil-diškrob glicerol (E 1423)		6 g sam ili u komb.
1.10. Karagenan (E 407)	0,03 g	
1.11. Pektin (E 440)		1 g isključivo u konzervama na bazi voća
2. EMULGATORI		
2.1. Lecitin (+) (E 322)	0,5 g	0,5 g
2.2. Mono- i digliceridi (+) (E 472)	0,4 g	0,5 g
3. KISELINE, LUŽINE I PUFERSKA SREDSTVA		
3.1. Natrijev hidroksid (E 524)	prema uobič. proizv.praksi	prema uobičajenoj proizvođačkoj praksi
3.2. Natr. hidrogenkarbonat (E 500b)	prema uobič. proizv.praksi	
3.3. Natr. karbonat (E 500 a)	prema uobič. proizv.praksi	
3.4. Kalijev hidroksid (E 525)	prema uobič. proizv.praksi	
3.5. Kalijev hidrogenkarbonat (E 500b)	prema uobič. proizv.praksi	
3.6. Kalijev karbonat (E 501a)	prema uobič. proizv.praksi	
3.7. Kalcijev hidroksid (E 526)	prema uobič. proizv.praksi	
3.8. Natrijev citrat (E 331a)	prema uobič. proizv.praksi	
3.9. Kalijev citrat (E 332a)	prema uobič. proizv.praksi	
3.10. Kalcijev karbonat (E 170)	prema uobič. proizv.praksi	
3.11. L (+) mliječna kis. UE 270)	prema uobič. proizv.praksi	0,5 g
3.12. Kulture koje proizvode mliječnu kis.	prema uobič. proizv.praksi	
3.13. Limunska kiselina (+) (E 330)	prema uobič. proizv.praksi	0,5 g
3.14. Octena kiselina (E 326)	prema uobič. proizv.praksi	0,5 g
4. ANTIOKSIDANSI		
4.1. Miješani koncentri tokoferola (+) (E306)	1 mg	300 mg/kg masti sam ili u komb.
4.2. Alfa tokoferol (+) (E 307)	1 mg	200 mg/kg masti sam ili u komb.
4.3. L-askorbilpalmitat (+)	1 mg	200 mg/kg masti
4.4. L-askorbinska kiselina (E 300) Na-askorbat (E 301) K-askorbat (+) (E 302)	50 mg izraženo kao askorbinska kiselina	50 mg izraženo kao askorbinska kiselina

5.	AROME		
5.1.	Ekstrakt vanilije		prema uobič. proizv.praksi
5.2.	Etil-vanilin		7 mg
5.3.	Vanilin		7 mg
5.4.	Prirodne arome iz osnovnih sirovina		prema uobič. proizv.praksi
6.	BOJILA		
6.1.	Karamel (koji nije dobiven amonijačnim ili amon. sulfid. postupkom (E 150)		0,3 g
6.2.	Beta-karotin (E 150a)		0,8 g
6.3.	Prirodna bojila iz osnovnih sirovina		prema uobič. proizv.praksi
7.	ENZIMI		
7.1.	Alfa i beta amilaze (izvor slad) (+) samo za hranu na bazi cerealia		prema uobič. proizv.praksi

NAPOMENA:

1. Dodaci označeni sa (+) smiju se rabiti i u proizvodnji hrane za dojenčad do 12 tjedana.
2. Potrebno je voditi računa o ukupnoj količini iona Na i K i njihovoj ravnoteži.
3. Težinski odnos ukupnog kalcija prema ukupnom fosforu ne smije biti manji od 1,2 : 1 ni veći od 2,0 : 1.

LISTA
dopuštenih prehrambenih dodataka za dječiju hranu

1. VITAMINI

Vitamin	Oblik vitamina
Vitamin A	Retilni acetat Retilni palminat Beta karoten Retinol
Vitamin D	Vitaminski D2 (ergokalciorol) Vitamin D3 (kolekalciorol)
Vitamin B1	Tiamin hidroklorid Tiamin mononitrat
Vitamin b2	Riboflavin Natrij Riboflavin - 5 - fosfat
Niacin	Nikotinamid Nikotinska kiselina
Vitamin B6	Piridoksin hidroklorid Piridoksin - 5 - fosfat
Folati	Folna kiselina
Pantotenska kiselina	Kalcij D-pantotenat Natrij D-pantotenat Deksapantenol
Vitamin B12	Cijanokobalmin Hidroksokobalmin
Bitoin	D-biotin
Vitamin C	L-askorbinska kiselina Natrij L-askorbat Kalcij L-askorbat Askorbilni palmitat Kalij askorbat
Vitamin E	D-alfa-tokoferol DL-alfa-tokoferol D-alfa-tokoferol acetat DL-alfa-tokoferol acetat
Vitamin K	Filokinon (Fitomenadion)

2. MINERALNE TVARI

Mineralne tvari	Dopuštene soli
Kalcij (Ca)	Kalcij karbonat Kalcij klorid Kalcij citrat Kalcij glukonat Kalcij glicerofosfat Kalcij laktat Kalcij ortofosfat Kalcij hidroksid
Magnezij (Mg)	Magnezij karbonat Magnezij klorid Magnezij oksid Magnezij ortofosfat Magnezij sulfat Magnezij glukomat Magnezij hidroksid Magnezij citrat
Željezo (Fe)	Željezo citrat Željezo glukomat Željezo laktat Željezo sulfat Željezo amonij citrat Željezo fumarat Željezo difosfat (željezo pirofosfat)
Bakar (Cu)	Bakar glukomat Bakar sulfat Bakar-Lysin kompleks Bakar karbonat
Jod (J)	Kalij jodid Natrij jodid Kalij jodat
Cink (Zn)	Cink acetat Cink klorid Cink laktat Cink sulfat Cink citrat Cink glukomat Cink oksid
Mangan (Mn)	Mangan karbonat Mangan klorid Mangan citrat Mangan sulfat Mangan glukomat

Natrij (Na)	Natrij bikarbonat Natrij klorid Natrij citrat Natrij glukomat Natrij karbonat Natrij laktat Natrij ortofosfat Natrij hidroksid
Kalij (K)	Kalij bikarbonat Kalij karbonat Kalij klorid Kalij citrat Kalij glukomat Kalij laktat Kalij ortofosfat Kalij hidroksid

3. AMINOKISELINE I DRUGI DUŠIKOVI SPOJEVI

- L-arginin i hidroklorid
- L-cistin i hidroklorid
- L-histidin i hidroklorid
- L-izoleucin i hidroklorid
- L-leucin i hidroklorid
- L-cistein i hidroklorid
- L-metionin
- L-fenilalanin
- L-treonin
- L-riptofan
- L-tirosin
- L-valin
- L-karnitin i hidroklorid

4. OSTALO

- Holin
- Holin klorid
- Holin citrat
- Holin bitarat
- Inositol

LISTA
dopuštenih dodataka u zamjenama za kuhinjsku sol

Naziv zamjene 1	Ograničenja 2
a) Kalijev sulfat, kalijev, kalcijev ili amonijev adipat, glutamat, karbonat, sukcinat laktat, tartarat, citrat, acetat, klorid ili ortofosfat, i/ii	Nema ograničenja osim za P najviše 4% NH4 najviše 3%
b) Magnezijev adipat, glutamat, karbonat, citrat, sukcinat, acetat, tartarat, laktat, klorid ili ortofosfat u smjesi s drugim zamjenama za kuhinjsku sol koje ne sadrže magnezij, navedenim pod a, c i d i/iii	Magnezij najviše 20% računato na ukupnu količinu kationa K, Ca, NH
c) Holin-acetat, karbonat, laktat, tartarat, karbonat, citrat ili klorid u smjesi s drugim zamjenama za kuhinjsku sol koje ne sadrže holin, navedenim pod a, b, ili d i/iii	Holin najviše 3%
d) Adijanska, glutaminska, limunska, mliječna ili jabučna kiselina	nema ograničenja

Energetska vrijednost namirnica izračunava se uporabom sljedećih faktora:

- ugljikohidrati	4 kcal/h	ili	17 kJ/g
- poliol	2,4 kcal/g	ili	10 kJ/g
- proteini	4 kcal/g	ili	17 kJ/g
- masti	9 kcal/g	ili	37 kJ/g
- organske kiseline	3 kcal/g	ili	13 kJ/g
- polidekstroza	1 kcal/g	ili	4,2 kJ/g

**PROCJENA NEŠKODLJIVOG I DOPUŠTENOG DNEVNOG UNOSA
ODABRANIH VITAMINA I MINERALA (a)**

a) VITAMINI

DOB	DOB (godine)	BIOTIN (μ g)	PANTOTENSKA kiselina (mg)
DOJENČAD	0-0,5	10	3
	0,5-1	15	3
DJECA I ADOLESCENTI	1-3	20	3
	4-6	25	3-4
	7-10	30	4-5
	11+	30-100	4-7
ODRASLI		30-100	4-7

b) ELEMENTI U TRAGOVIMA (b)

DOB	DOB (godine)	Bakar (mg)	Mangan (mg)	Fluor (μ g)	Krom (μ g)	Molibden
DOJENČAD	0-0,5	0,4-0,6	0,3-0,6	0,1-0,5	10-40	15-30
	0,5-1	0,6-0,7	0,6-0,7	0,2-1,0	20-40	
	1-3	0,7-1,0	1,0-1,5	0,5-1,5	20-80	25-50
DJECA I ADOLESCENTI	4-6	1,0-1,5	1,5-2,0	1,0-2,5	30-120	30-75
	7-10	1,0-2,0	2,0-3,0	1,5-2,5	50-200	50-150
	11+	1,5-2,5	2,0-5,0	1,5-4,0	50-200	75-250
ODRASLI		1,5-3,0	2,0-5,0	1,5-4,0	50-200	75-250

NAPOMENA:

a) Budući da postoji manjak informacija na kojima se temelje saznanja o prehranbenim potrebama, ove vrijednosti nisu uključene u glavnu tablicu preporučenog dnevnog unosa, to su ovdje navedene u obliku raspoda za preporučeni unos.

b) S obzirom da su granice toksičnosti za neke elemente u tragovima samo nekoliko puta veće od uobičajenih unosa, navedena maksimalna količina ne bi smjela biti prekoračena.

**PROCJENA MINIMALNIH POTREBA ZA NATRIJEM, KLORIDIMA
I KALIJEM ZA ZDRAVE OSOBE**

DOB	TEŽINA (kg) a)	NATRIJ (mg) ab)	KLORIDI (mg) ab)	KALIJ (mg) c)
MJESECI				
0-5	4,5	120	180	500
6-11	8,9	200	300	700
GODINE				
1	11,0	225	350	1000
2-5	16,0	300	500	1400
6-9	25,0	400	600	1600
10-18	50,0	500	750	2000
>18	70,0	500	750	2000

NAPOMENA:

a) Predložene vrijednosti ne podrazumijevaju gubitke zbog dugotrajnog znojenja.

b) Nema nikakvih dokaza da povećani unosi doprinose unapređenju zdravlja.

c) Kod odraslih osoba predložene vrijednosti za kalij mogu biti dosta povećane u odnosu na predložene vrijednosti.

d) Predložene vrijednosti nisu korigirane za potrebe u periodu rasta. Predložene vrijednosti za osobe ispod 18 godina podrazumijevaju dostignuti rast i razvoj na razini 50-tog procenila, prema objavi CHS i predstavljaju prosječne vrijednosti za mušku i žensku populaciju.

**PREPORUČENE DNEVNE KOLIČINE PREHRAMBENIH TVARI (US RDA)
(Revidirane 1989.) a)**

Dob	Dob go-ine	Teži- na (kg)	Visi- na (cm)	Kcal	Pro- tein (g)	Vita- min A (ug RE)	Vita- min D (ug)	Vita- min E (mg TE)	Vita- min K (ug)	Vita- min C (mg)	Tia- min (mg)	Ribo- fla- vin (mg)	Nia- cin (mg NE)	Vita- min B6 (mg)	Folia- ti (ug)	Vita- min B12 (ug)	Kal- cij (mg)	Fos- fat (mg)	Mag- nezij (mg)	Žeje- zo (mg)	Cink (mg)	Jod (ug)	Sele- nij (ug)
		a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)															
DOJE	0-0,5	8	60	850	13	375	75	3	5	30	0,3	0,4	5	0,3	25	0,3	400	300	40	6	5	40	10
NČAD	0,5-1	9	71	850	14	375	10	4	10	35	0,4	0,5	6	0,6	35	0,5	600	500	80	10	5	50	15
DJE- CA	1-3	13	90	1300	16	400	10	6	15	40	0,7	0,8	9	1,0	50	0,7	800	500	80	10	10	70	20
	4-5	20	112	1800	24	500	10	7	20	45	0,9	1,1	12	1,1	75	1,0	800	500	120	10	10	90	30
	7-10	28	132	2000	28	700	10	8	30	45	1,0	1,2	13	1,4	100	1,4	800	500	170	10	10	120	30
MU- SKA- RCI	11-14	45	157	2500	45	1000	10	10	45	50	1,3	1,5	17	1,7	150	2,0	1200	1200	270	12	15	150	40
	15-18	66	176	3000	59	1000	10	10	63	60	1,5	1,8	20	2,0	200	2,0	1200	1200	400	12	15	150	50
	19-24	72	177	2900	58	1000	10	10	70	60	1,5	1,7	19	2,0	200	2,0	1200	1200	350	10	15	150	70
	25-50	79	176	2900	63	1000	5	10	80	60	1,5	1,7	19	2,0	200	2,0	800	800	350	10	15	150	70
	50 +	77	173	2300	63	1000	5	10	80	60	1,2	1,4	15	2,0	200	2,0	800	800	350	10	15	150	70
ŽE- NE	11-14	46	157	2200	46	800	10	8	45	50	1,1	1,3	15	1,4	150	2,0	1200	1200	280	13	12	150	45
	15-18	55	163	2200	44	800	10	8	55	60	1,1	1,3	15	1,5	180	2,0	1200	1200	300	15	12	150	50
	19-24	58	164	2200	45	800	10	8	60	60	1,1	1,3	15	1,6	180	2,0	1200	1200	280	15	12	150	55
	25-50	63	163	2200	50	800	5	8	65	60	1,1	1,3	15	1,8	180	2,0	800	800	280	15	12	150	55
	51 +	65	180	1900	50	800	5	8	65	60	1,0	1,2	13	1,8	180	2,0	800	800	280	10	12	150	55
TRU- DNICE	drugo	trmij		+ 300	60	800	10	10	65	70	1,5	1,6	17	2,2	400	2,2	1200	1200	320	30	15	175	65
	treće	trmij		+ 300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
DOJ	1-6	mjes.		+ 500	85	1300	10	12	85	95	1,6	1,8	20	2,1	280	2,6	1200	1200	355	15	19	200	75
ILJE	1-12	mjes.		+ 500	82	1200	10	11	85	90	1,6	1,7	20	2,1	280	2,6	1200	1200	240	15	18	200	75

- a) Preporuke je donio Nacionalni odbor za prehranu (FNB), Američke akademije znanosti, Nacionalni istraživački komitet (NCR).
Tablice su namijenjene gotovo čitavom zdravom pučanstvu u svrhu osiguranja odgovarajuće prehrane.
- b) Težine i visine za odrasle osobe za američku populaciju uzete su kao referentne vrijednosti medijana iz studije HNA-NES II. Srednje težine i visine za ispod 18 godina uzete su iz knjige FIZIČKI RAST skupine autora, izdanje Nacionalnog centra za zdravstvenu statistiku.
- c) Prosječne dnevne energetske potrebe
- d) Retinol ekvivalent 1 RE = 1 ug retinola ili 6 ug Beta karotena.
- e) Kao kalciferol. 10 ug kalciferola = 40 i.j. vitamina D
- f) Alfa-tokoferol ekvivalent, 1 mg d-alfa-tokoferila = 1 alfa-TE.
- g) NE (Niacin ekvivalent) je jednak 1 mg niacina ili 60 mg triptofana

LISTA prehrambenih dodataka za sportaše

- Sredstva za oporavak mišića:
aminokiseline razgranatih lanaca i njihovi derivati (HMB, OKG, KIC)
- Sredstva za obnovu energije:
kreatin monohidrat, acetil L-karnitin, piruvat, NASH, ATP, glukozni polimeri i srodna sredstva nehormonskog podrijetla
- Ergogena sredstva:
natrij fosfat, natrij bikarbonat, kalij bikarbonat, kapsaicin i srodna sredstva nehormonskog podrijetla
- Sredstva za rehidraciju:
izotonični napici, glicerol i druga sredstva
- Sredstva za saniranje ozljeda:
bromelin, papain, srodni enzimski preparati, glukozamin sulfat i druga sredstva

LISTA
dozvoljenih ljekovitih biljnih vrsta

Latinsko ime i narodno ime	Acaciae spp. - Vrsta akacije
<i>Acantophanax spinosum</i> Matrun dugolisna	<i>Achillea millefolium</i> Stolisnik
<i>Acorus calamus</i> Idirot	<i>Agrimonia eupatoria</i> Turica
<i>Agrimonia</i> spp. Vrste turice	<i>Alchemilla vulgaris</i> Livadna vrkuta
<i>Allium cepa</i> Lukovica češnjaka	<i>Allium sativum</i> Češnjak, bijeli luk
<i>Allium ursinum</i> Medvjedi luk, divlji luk	<i>Alnus glutinosa</i> Crna joha, jošic
<i>Aloe</i> spp. Vrsta aloja	<i>Alpinia Officinarum</i> Galgant, galanga
<i>Althaea officinalis</i> Ljekoviti bijeli sljez	<i>Amomum cardamomum</i> Srdiš, Grbat
<i>Andropogon nardus</i> Tropska vlaska	<i>Anethum graveolens</i> Kopar
<i>Angelica archangelica</i> Ljekovita andelika	<i>Antennaria Dioica</i> Zečja šapica, bubica
<i>Anthriscus cerefolium</i> Krasuljica	<i>Anthyllis vulneraria</i> Ranjenik
<i>Arallia</i> spp. Vrsta aralije Pižulika	<i>Articum lappa</i> Veliki čičak
<i>Arctium</i> spp. Vrste čička	<i>Armoracia rusticana</i> Vrtni hren
<i>Artemisia absinthium</i> Gorski pelin	<i>Artemisia vulgaris</i> Obični pelin
<i>Ascophyllum nodosum</i> Mjehurasta haluga	<i>Asparagus racemosus</i> Grozdasta šparoga
<i>Astragalus glycyphyllos</i> Slatkolisni kozlinac	<i>Atractylodes japonica</i> /= <i>Atractylis jap.</i> /, Japanski atraktilis
<i>Avena sativa</i> Zob	
<i>Barosma betulina</i> Barozma	<i>Bellis perennis</i> Tratinčica
<i>Berberidis fructus</i> Plod žutike	<i>Betula alba</i> Bijela breza
<i>Betula</i> spp. Vrste breze	<i>Boswellia serrata</i> Tajman
<i>Brassica napus</i> Korabica	<i>Brassica nigra</i> Crna vrzina
<i>Brassica oleracea</i> var. <i>cymosa</i> Brokula	<i>Brassica rapa</i> Bijela repa, poljska vrzina
<i>Bupleurum falcatum</i> Srpasti zvinčac	<i>Calendula officinalis</i> Neven
<i>Calluna vulgaris</i> Vrijes	<i>Camellia sinensis</i> (<i>Thea sinensis</i>) Čajevac
<i>Canarii fructus</i> Plod elemovca	<i>Capsella bursa pastoris</i> Rusomača
<i>Capsicum annuum</i> Paprika	<i>Carica papaya</i> Papaja
<i>Carthamus tinctorius</i> Bojadisarski bodalj	<i>Carum carvi</i> Kim
<i>Caryophyllus aromat</i> /= <i>Syzygium aromaticum</i> /, Aromat.klinčić	<i>Centaurea cyanus</i> Različak
<i>Castanea sativa</i> Pitomi kesten	<i>Centaurium littorale</i> Obalna kičica
<i>Centaurium erythrea</i> Štitaska kičica	<i>Ceratonia siliqua</i> Rogač
<i>Centaurium</i> spp. Vrste kičice	<i>Chenopodium album</i> Bijela loboda
<i>Chamaemelum nobile</i> Rimski kamilica	<i>Chondrus crispus</i> Irski mahovina, karagen
<i>Chimaphila umbellata</i> Zelenčić	<i>Cinnamomum aromaticum</i> Cimet
<i>Cichorium intybus</i> Plava vodopija	<i>Cirsium arvense</i> Poljski osjak
<i>Cinnamomum ceylanicum</i> Cejlon. cimet	<i>Citrus aurant.subsp. amara</i> Gorka naranča
<i>Cirsium</i> spp. Vrste osjaka	<i>Citrus</i> spp. Vrste agruma
<i>Citrus aurant.subsp. dulcis</i> Slatka naranča	<i>Coffea arabica</i> Kava, arap. kava
<i>Cnicus benedictus</i> Čakalj	<i>Cola acuminata, C. nitida</i> Vrsta kole
<i>Coix lacryma-jobi</i> Jobove Suze, suzice	<i>Corylus avellana</i> Obična lijeska
<i>Coriandrum sativum</i> Koriandar, paprica	<i>Cucurbita maxima</i> , Velika bundeva
<i>Crocus sativus</i> Vrtni šafran	<i>Cuminum cyminum</i> Kim, kumina
<i>Cucurbita pepo</i> Obična bundeva	

<i>Curcuma longa</i> (=C. domestica) Kurkuma, indijski šafran	<i>Curcuma zedoaria</i> Sekvar, bijeli isiot
<i>Cydoniae oblonga</i> Dunja	<i>Cynara scolymus</i> Artičoka
<i>Daucus carota</i> Mrkva	<i>Dioscorea bulbifera</i> Azijski jam
<i>Dioscorea</i> spp. Vrste jama	<i>Diospyros kaki</i> Japanska jabuka
<i>Dipsacus japonicus</i> Češljugovina	<i>Dracunculi herba</i> Stabljika pelina
<i>Drosera rotundifolia</i> Okruglolisna rosika	<i>Echinacea purpurea</i> Crvena rudbekija
<i>Echinacea angustifolia</i> Uskolisna rudbekija	<i>Elettaria cardomomum</i> Kardamom
<i>Eleutherococcus senticosus</i> Sibirski ginseng	<i>Elymus repens</i> Puzava pirika
<i>Epilebium angustifolium</i> Uskolisni kiprej	<i>Equisetum arvense</i> Poljska prelica
<i>Equisetum hyemale</i> Zimska preslica	<i>Erica tetralix</i> Poljska crnjuša
<i>Erica</i> spp. Vrsta crnjuše	<i>Eriodictyon californicum</i> (E. glutinosum) Eiodiktion
<i>Eucalyptus</i> spp. Vrste eukalipta	<i>Eucalyptus globulus</i> Kuglasti eukalipt
<i>Euphrasia</i> spp. Vrsta očanice	<i>Euphrasia stricta</i> Ljekovita očanica
<i>Fagus sylvatica</i> Bukva	<i>Fagopyrum esculentum</i> Heljda
<i>Ficus carica</i> Smokva	<i>Refula asa-foetida</i> Azant
<i>Foeniculum vulgare</i> Obično komorač	<i>Filipendula ulmarica</i> Končara, suručica
<i>Fragaria vesca</i> Šumska jagoda	<i>Forsythia suspensa</i> Forsicija
<i>Fraxinus ornus</i> Crni jasen	<i>Fraxinus excelsior</i> Bijeli jasen
<i>Fucus</i> spp. Vrste bračica /smeđe alge	<i>Fucus vesiculosus</i> Mjehurasti bračić
<i>Galeopsis</i> spp. Vrste kacigarske	<i>Galangae rhizoma</i> /= <i>Alpinia officinarum</i> /, Korijen galange
<i>Galium verum</i> i spp. Prava bročika i vrste	<i>Galeopsis segetum</i> Usjevna kacigarka
<i>Gentiana lutea</i> Žuti srčanik	<i>Galium aparine</i> Čekinjasta bročika
<i>Gentianae</i> spp. Vrste srčanika	<i>Garcinia cambogia-fructus</i> Zreli plod garcinije
<i>Geum urbanum</i> Pravi blaženak	<i>Gentiana purpurea</i> Crveni srčanik
<i>Glyzyrrhiza uralensis</i> Uralski sladič	<i>Geranium</i> spp. Vrsta iglice
<i>Grindelia robusta</i> Grindelija	<i>Glycyrrhiza glabra</i> Slatki sladič
<i>Guaiacum officinale</i> , Drvo gvajaka (=G. sanctum/ Sveto drvo	<i>Graminis rhizoma</i> Podanak pirike
<i>Gummi arabicum</i> Arapska guma	<i>Guaiaci lignum</i> Kora gvajaka
<i>Hamamelis virginiana</i> Hamamelis	<i>Haronda madagascariensis</i> Haronga, pljuskavica
<i>Helianthus annuus</i> Suncokret	<i>Helianthus</i> spp. Vrste suncokreta
<i>Hibiscus</i> spp. Vrste sljezolike	<i>Hippophea rhamnoides</i> Pasji trn
<i>Hordeum vulgare</i> Obični ječam	<i>Humulus lupulus</i> Hmelj
<i>Hyssopus officinalis</i> Ljekoviti miloduh	<i>Ilex paraguariensis</i> Mate, paragvajski čaj
<i>Illicium anisatum</i> Zvezdasti anis	<i>Inula helenium</i> Oman
<i>Iris Germanica</i> Germanska perunika	<i>Iris pallida</i> Blijeda perunika
<i>Iris versicolor</i> Raznobojna perunika	<i>Isatis tinctoria</i> Vrbovnik
<i>Jasminum grandifolium</i> Velelisni jasmin	<i>Juglans regia</i> Obični orah
<i>Juniperus communis</i> Borovica	<i>Knautia arvensis</i> Poljska prženica
<i>Krameria triandra</i> Ratanija	<i>Laminaria</i> spp. Vrste haluga/alga
<i>Lamium album</i> Bijela mrtva kopriva	<i>Larix decidua</i> Ariš
<i>Laurus nobilis</i> Lovor	<i>Lavandula angustifolia</i> Ljekovita lavanda
<i>Lavandula latifolia</i> Širokolisna lavanca	<i>Lepidium sativum</i> Sjetvena grbica
<i>Leuzea carhamoides</i> (Rhaponticum cartham), Pasji dren	<i>Levisticum officinale</i> Ljekoviti ljupčac

Lichen islandicus /=Cetraria islandica/, Islanski lišaj	Lilium tigrinum Tigrasti ljiljan
Linaria vulgaris Lanilist	Linium usitatissimum Obični lan
Lippia citriodora Citronovac	Liquiritiae radix Podanak slat. korjena
Lithospermum officinale Ljekovita biserka	Lupuli strobuli Šećerici hmelja
Lythrum salicaria Purpurna vrbica	Magnoliae spp. Vrste magnolije
Malphigia glabra Antil. trešnja	Malva sylvestris Sljez
Mangiferae fructus Plod ind. mangovca	Manna Osuš. sok iz stabla crnog jasena, mana
Marrubium vulgare Marulja	Marrubium spp. Vrste marulje
Mate folium Mate list	Matricaria chamomilla /=Chamom. recutita/ Prava kamilica
Medicago sativa Lucerna	Melissa officinalis Matičnjak
Mentha piperita Paprema metvica	Mentha spicata Klasasta metvica
Menthae spp. Vrste mente	Menyanthes trifoliata Groki trolist
Mesuae semen Sjeme mezue	Monarda didyma Metvulja
Morus alba, Morus nigra Bijeli i crni dud	Myristica fragrans Muškatni orašci
Nasturtium officinale Potočarka	Nepeta cataria Majča metvica
Ocimum basilicum Bosiljak	Ocimum sanctum Sv. bosiljak
Oenothera biennis Dvogodišnja pupoljka	Oenotherae spp. Vrste pupoljke
Olea europaea Maslina	Ononis spinosa Zečji trn, gladiš
Opuntia ficus indica Indijska smokva	Orchis spp. Vrste kačuna
Origanum majorana Mažuran	Origanum vulgare Mravinac
Origanum spp. Vrsta mravinca	Orthosiphon stamineus Ortosifon
Oxalis acetosella Cecelj	Panax ginseng Ginseng
Panax quinquefolus Američki ginseng	Papaveris semen Sjeme maka
Passiflora incarnata Plod pasiflore	Paulinia cupana Guarana
Pelargonium spp. Vrste žeravca	Persea americana /=P. gratissima/ Avokado
Petroselinum crispum Peršin	Phaseolus vulgaris Grah
Phoenix dactylifera Datulja	Pimenta dioica /=P. officinalis) Piment
Pimpinella anisum Anis, koromač	Pimpinella saxifraga Bedrenika
Pimpinellae spp. Vrste bedrenika	Pinus cembra Limba
Pinus nigra Crni bor	Pinus sylvestris Šumski bor
Piperis albi fructus Plod bijelog papra	Pistacia lentiscus Tršlja
Plantago lanceolata Uskolisni trutač	Plantago major Veliki trputač
Plantago media Srednji trputač	Plantago psyllium Afrički trputač
Plantago spp. Vrste trputca	Polygala amara Gorki krestušac
Polygala senega Američki restušac	Polygala sp. Vrste krestušca
Polygonum aviculare Ptičji dvornik	Polygonum spp. Vrste dvornika
Populus spp. Vrsta topole	Potentilla anserina Petoprst
Potentilla erecta /=P. tormentilla) Petoprst, srčenjak	Primula veris Proletni jaglac
Primula spp. Vrste jaglaca	Prunus amygdalus var. dulcis Slatki badem
Prunus armeniaca Kajsija	Prunus spinosa Crni trn, trnina
Psoralea corylifolia Ljeskoliki djeteljnjak	Pterocarpus santalinus Crveni sandalovac
Pulmonaria officinalis Ljekoviti plućnjak	Quasia amara Kuasia, Surinamsko gorko drvo
Quercus robur Hrast lužnjak	Quercus spp. Vrste hrasta

Raphanus sativus var. niger Crna rotkva, povrtnica	Ribes nigrum Crni ribiz
Rosa canina Šepurika, šipak	Rosa spp. Vrste ruže
Rosmarinus officinalis Ružmarin	Rubus idaeus Malina
Rubus fruticosus Kupina	Rumex acetosa Velika kiselica
Rumex spp. Vrsta kiselice	Sabal serrulata (=S. palmetto), Palmeto, Sombrero palma
Serenoa serrulata Palma, plod sabala	Salvia officinalis Kadulja
Sambucus nigra Crna bazga	Sanguisorba minor Mala krvava
Santalum album Bijeli santalovac	Saponaria officinalis Sapunika
Sarsaparilla aristolochiaefolia Sarsaparila	Satureja hortensis Cubar vrtni
Satureja montana Cubar kraški	Saxifraga granulata Zrnata kamenika
Schisandra sinensis Jap. šizandra	Serenoa repens Sabal palma
Sesamum indicum Sezam	Sideritis montana Gorki ocist
Sideritis spp. Vrsta ocista	Silybum marianum Marijino oslobod
Sinapis alba Bijela gorušica	Soja hispida Soja
Solidago virgaurea Zlatnica	Solidago canadensis Kanadska zlatnica
Sophora japonica Japanska sofora	Sorbus aucuparia Jerebika
Spirulina spp. Vrsta modroz. alge	Stachys officinalis Ljekoviti čistač
Stellaria media Srednja mišjakinja	Stevia rebaudiana Stevia
Swertia chirata Tarant	Tamarindus indica Indijska urma
Taraxacum officinale Maslačak	Terminaliae spp. Vrste mirabalanovca
Thymus serpyllum Majčina dušica	Thymus vulgaris Timijan
Thymus spp. Vrste timijana	Tilia cordata Sitnolisna lipa
Tilia plathyphyllos Obična lipa	Trifolium pratense Livadna djetelina
Trigonella foenum graecum Grčka piskavica	Tritici gerninis oleum Ulje pšen. klica
Triticum aestivum (=T. sativum) Pšenica	Turnera aphrodisiaca Damiana
Ulmus rubra Crveni brijest	Ulmus spp. Vrste brijesta
Urtica dioica Velika kopriva	Urtica urens Mala kopriva
Uvae ursi fructus Plod medvjette	Vaccinium macrocarpon Mahovnica
Vaccinium myrtillus Borovnica	Vaccinium vitis idaea Brusnica
Vanilla planifolia Vanilija	Verbascum densiflorum Velecvjetna divizma
Verbascum phlomoides Pustenasta divizma	Verbascum spp. Vrsta divizme
Veronica officinalis Cestoslavica	Veronica spp. Vrste cestoslavice
Viola tricolor Mačuhić	Vitis vinifera Vinova loza
Yucca brevifolia Juka	Yucca spp. Vrste julke
Zingiber officinale Ingver	

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

465

Temeljem članka 43. stavak 1. točka 4. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opće uporabe ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), a u svezi s člankom IX 5. (1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalni ministar zdravstva, u sporazumu s federalnim ministrom trgovine, donosi

PRAVILNIK

O IZMJENI I DOPUNI PRAVILNIKA O ZDRAVSTVENOJ ISPRAVNOSTI DIJETETSKIH NAMIRNICA KOJE SE MOGU STAVLJATI U PROMET

Članak 1.

U Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti dijetetskih namirnica koji se mogu stavljati u promet ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/04), u članku 50. stavak 4., mijenja se i glasi:

"Ako se pripravak proizvodi u Federaciji, pored dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka, potrebno je od Federalnog ministarstva zdravstva pribaviti suglasnost o ispunjavanju minimalnih higijensko-tehničkih, sanitarnih i tehnološko-tehničkih uvjeta na mjestu proizvodnje."

Iza stavka 4. dodaju se novi st. 5., 6. i 7. koji glase:

"Ispunjenost uvjeta iz stavka 4. ovog članka utvrđuje stručno povjerenstvo koje imenuje federalni ministar zdravstva.

Troškove rada stručnog povjerenstva snosi podnositelj zahtjeva za uvoz i/ili stavljanje u promet dodatka prehrani i pripravaka.

Federalni ministar zdravstva posebnim rješenjem propisuje visinu i način plaćanja troškova ostvarenih na ime naknade za rad stručnog povjerenstva iz stavka 5. ovoga članka."

Članak 2.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-5736/04
6. kolovoza 2004. godine
Sarajevo

Ministar
Tomo Lučić, v. r.